

Kalundborg Kommune
Plan, Byg og Miljø
Holbækvej 141 B
4400 Kalundborg

31.5.2018

Att. Peter Jannerup

(59 53 52 43/ 23 43 36 30)

Dispensationsansøgning iht. Vandløbsloven hhv. Naturbeskyttelsesloven mhp. forbedring af hydrologiske forhold i Lille Åmose på Frihedslund gods jorder

Undertegnede søger på vegne af Frihedslund Gods hermed dispensation til at gennemføre et naturprojekt i Lille Åmose mhp. at forbedre de hydrologiske forhold på jorder under Frihedslund Gods, matrikel nr. 1 a, 1 b og 10 a, Halleby Ore by, Hallerup.

Projektet er analyseret gennem en forundersøgelse. Vedhæftede rapport beskriver detaljeret baggrund, formål, nuværende situation og planlagte indsatser mhp. at forbedre de hydrologiske tilstande på arealet (Bilag 1). Vær venligst opmærksom på, at rapporten også omfatter Selchausdal gods areal (matrikel 2 z) syd for nævnte matrikler. Der fremsendes særskilt ansøgning for matrikel 2 z. Nærværende ansøgning omfatter således alene nævnte matrikler under Frihedslund Gods.

Formål

Projektets overordnede formål er at forbedre de nuværende græsningsforhold ved forbedret afvanding. Afgræsning er noteret som afgørende indsats i Natura 2000-planen til fremme af bl.a. udpegningsarten Brushane, der som andre vadefugle er afhængig af lav vegetation. Ligeledes er afgræsning nødvendig for at fastholde den lysåbne natur og fremme levevilkårene for en række øvrige prioriterede bilag IV-arter - herunder forekomsten af bl.a. trane, rastende ænder og gæs i vinterhalvåret samt padder.

Projektarealets rettidige afvanding forsinkes bl.a. af et kunstigt anlagt dige langs Øvre Halleby Å, der reducerer den naturlige afstrømning og dermed optørring efter vinteroversvømmelser hhv. perioder med kraftig nedbør i udbindingsperioden. Gennemføres rapportens forslag til forbedring af afvandingsforholdene, forventes udbindingsperioden at kunne forlænges med 3-4 uger, heraf 1-2 uger tidligere i foråret hhv. 2-3 uger senere i efteråret. Forlængelsen vil tilgodese ønsket om længere udbindingsperiode og sikre lavere vegetationshøjde ved samme græsningstryk til fordel for bl.a. projektområdets udpegningsart Brushane.

Baggrund

De for projektområdet unaturligt tidlige og markante oversvømmelser i eftersommeren/ tidligt efterår og meget sene afvanding om foråret medfører en stadig kortere og mere ustabil udbindingsperiode. Vanskelighederne har nået et omfang, hvor dyreholderne overvejer at stoppe afgræsningen, idet den forkortede udbindingsperiode påvirker mulighederne for at overholde kravene i gældende tilskudsordninger med risiko for sanktioner.

Den sene optørring af græsarealerne medfører også, at en stor del af området som yngleområde for vadefugle ikke bliver udnyttet, fordi arealerne er for våde, når vadefuglene etablerer deres territorier og lægger æg - hvilket normalt sker i løbet af april måned og 1. halvdel af maj.

Når vandstanden i løbet af april-maj måned falder i Tissø og dermed også i Øvre Halleby Å er det vigtigt, at vandet hurtigst muligt kan strømme frit fra projektarealerne til Øvre Halleby Å.

De tidligere pumpestationer har bidraget til optørringen, men er nedlagt for mange år siden, da driftsomkostningerne - ift. udbyttet ved at dyrke arealerne, ikke har været fordelagtig.

Langs med Øvre Halleby Å - mellem ca. st. 1500 m til st. 2320, er en bred og 0,5 til 1,0 m høj jordvold, som tilsyneladende er skabt af jordfyld fra regulering og vedligeholdelse af vandløbet. Det er uklart, om jordvolden er resterne af et sommerdige. Hvis det var intakt hele vejen rundt - også langs den nordlige kant af matr.nr. 2z under Selchausdal Gods, ville jordvolden kunne beskytte området mod mindre oversvømmelser fra vandløbet og gøre det muligt at starte forårsafvandingen tidligere med f.eks. en pumpe. Men som jordvolden ligger i dag fungerer den snarere som et middel til at holde vandet tilbage på marken i længere tid end højst nødvendigt.

Indsatser

Indsatser omfatter hovedsageligt åbning af tidligere rørlagte grøfter, oprensning af nogle få eksisterende udskiftning af rør på nogle få rørlagte strækninger som følge af sammenbrud og etablering af et vandhul på 200 kvm som temporært magasin mhp. afledning af tilstrømmende overfladevand.

- I den nordlige del af projektområdet (Del af Bilag 5) i skellet mellem matrikel nr. 1a og 1b Halleby Ore By, Buerup lægges et nyt 51 m langt (lys lilla) 150 mm fra det nuværende 100 mm rørindløb fra den østlige skelgrøften med uændret bund i kote 1,23 m DVR90 og med 2 ‰ fald mod vest hen over den nuværende afvandingsledning, der er styrtet sammen. Her fra graves en ny 633 m lang grøft (mørk lilla) hen over afvandingsledningen med en bundbredde på 0,4 m startende i bundkote 1,10 m DVR90, med 0,6 ‰ fald og skråningsanlæg 1:1,5 til terræn. Undervejs graves lige syd om de tre første drænbrønde, som sænkes ned mod grøftebunden ved at fjerne et par brøndringe. Grøften drejes et par meter syd om de sidste brønde ved den nedlagte pumpestation, hvor der ligger en 60 cm reservoirledning. Den opgravede jordfyld udplaneres i et ikke over 0,20 m tykt lag på terræn øst og syd for den nye grøft. For hver 30. m friholdes 2-3 m uden jordfyld, så overfladevand afledes uhindret til grøften. Den nye grøft hegnes af med elhegn på begge sider ca. 0,5 m fra kronekant.

Fra grøften etableres en ny 20 m lang 50 cm rørledning med indløb i kote 0,72 m DVR90 og 2,5 ‰ fald til udløb i Øvre Halleby Å i kote 0,67 m svarende til 0,12 m over den teoretiske bundkote i vandløbet og ca. 0,30 m over den opmålte bund i vandløbet. Røret erstatter eksisterende rør, der er styrtet sammen. I indløbet til røret sættes en skrånstillet (45-50 grader) grøderist med ramme af 8 mm vinkeljern påsvejset 10 mm tentorstål for hver 40 mm. Ydre mål: 400 mm (bund) x 900 mm (længde) x 800 mm (top). Top lægges på 95 x 95 mm Ntr-A trykimprægneret bjælke, der graves 200 mm ind i hver grøfteanlæg, 100-150 mm over rørtop.

I det højeste terræn nær vandløbet sættes der på 50 cm rørledningen en brønd med en betonstøbt bund, 0,5 m sandfang og en højvandsklap monteret på rørudløbet ind i brønden. Brønden udføres med betonkegle til terræn og en kuppelrist af støbejern som dæksel. Højvandsklappen skal være forsynet med en wire, som gør det muligt at hæve den til vandret og fastholde den i denne position ved en fæstning til f.eks. dækslet.

- Ved udløbet af den nuværende åbne grøft over matr. nr. 1a Halleby Ore By, Buerup (lyseblå streg) etableres en ny 20 m lang 40 cm rørledning med indløb i kote 0,95 m DVR90 og 5,0 ‰ fald til udløb i Øvre Halleby Å i kote 0,85 m svarende til 0,32 m over den teoretiske bundkote i vandløbet og ca.

0,45 m over den opmålte bund i vandløbet som erstatning for eksisterende sammenstyrtet rør. I indløbet til røret sættes en skrånstillet grøderist – udførsel og montering som tidligere beskrevet.

I det højeste terræn nær vandløbet sættes der på 40 cm rørledningen en brønd med betonstøbt bund, 0,5 m sandfang og en højvandsklap monteret på rørdløbet ind i brønden. Brønden udføres med betonkegle til terræn og en kuppelrist af støbejern som dæksel. Højvandsklappen skal være forsynet med en wire, som gør det muligt at hæve den til vandret og fastholde den i denne position ved en fæstning til f.eks. dækslet.

På en 200 m lang strækning opstrøms for den nye rørledning oprenses og uddybes den nuværende grøft fra ny bundkote i 0,95 m DVR90 ved rørdløbet og med 1,0 ‰ stigning opstrøms til nuværende grøftbund i kote 1,15 m. Grøften oprenses til en bundbredde på 0,4 m og skråningsanlæg 1:1,5. Det oprensede jordfyld planeres ud i et ikke over 0,20 m tykt lag på terræn nord for grøften og henover den rørlagte strækning, således at den nuværende terrænsænkning ved udløbet lukkes.

- Ved udløbet af den nuværende åbne grøft vest for matr. nr. 10b Halleby Ore By, Buerup (lys lilla) etableres en ny 25 m lang 50 cm rørledning med indløb i kote 0,90 m DVR90 og 5,0 ‰ fald til udløb i Øvre Halleby Å i kote 0,80 m svarende til 0,30 m over den teoretiske bundkote i vandløbet og ca. 0,50 m over den opmålte bund i vandløbet. I indløbet til røret sættes en skrånstillet grøderist - udførsel og montering som tidligere beskrevet.

Rørledningen drejes ind over matr. nr. 2z Selchausdal Hgd., Buerup for at komme vinkelret på Øvre Halleby Å.

- På en 605 m lang strækning opstrøms for den nye rørledning og langs sydsiden af matr. nr. 1a Halleby Ore By, Buerup (lyseblå) oprenses og uddybes den nuværende grøft fra ny bundkote i 0,90 m DVR90 ved rørdløbet og med en jævn stigning til bundkote 1,50 m DVR90 ved det nordlige skel af matr. nr. 20e Halleby Ore By, hvilket er 0,23 m dybere end den nuværende grøftbund i kote 1,73 m DVR90. Grøften graves med en bundbredde på 0,4 m og skråningsanlæg 1:1,5.

Det oprensede jordfyld udplaneres i et ikke over 0,20 m tykt lag henover den nuværende terræntærskel langs nordsiden af terræn nord for grøften og henover den rørlagte strækning Lys lilla), således at den nuværende terrænsænkning ved udløbet lukkes.

Grøftarbejder gennemføres udelukkende i gamle vandløbs-/ rørlagte traceer og har derfor iflg. vedhæftede udtalelse fra Museum Vestsjælland ingen eller meget begrænset indvirkning på fortidsminder. Museet vil som ønsket blive orienteret om opstartsdato og er velkomne til at være tilstede under gravearbejdet i det omfang de finder nødvendigt.

Arbejdet forventes gennemført i august 2018, hvor projektarealet formodes at være tørt og farbart. Vi håber derfor I har mulighed for at sagsbehandle ansøgningen inden længe – i bedste fald så indsigelsesperioden udløber primo august.

Er der spørgsmål eller andet til ansøgningen, er I velkomne til at kontakte undertegnede.

Frihedslund Gods v/ forvalter Frank Thuelsted er med på cc. ved fremsendelsen.

Venlig hilsen

Thomas Møller

Skov – og naturkonsulent

Vanas ApS

Rugkrogvej 17

4250 Fuglebjerg

Tlf.: 40 24 24 47

E-mail: tm@vanas.dk

CVR.nr.: 33504527

